4. Fıkıh İlminin Diğer İlimlerle İlişkisi

Bireyi veya toplumu ilgilendiren bir meselenin dinî yönünün doğru bir şekilde anlaşılabilmesi için fıkıh ilminin diğer dinî ilimler ile ilişki kurması gereklidir. Fıkıh ilmi, bir meselenin şer'î hükmünü tespit ederken Tefsir, Hadis, Siyer, İslam Tarihi, Tasavvuf, Kelam, Arapça ve Belağat gibi ilimlerden faydalanır. Ayrıca gerektiğinde Fen, Fizik, Kimya, Tıp, Coğrafya, Matematik, Sosyoloji, Psikoloji, İktisat gibi ilimlerin de verilerini kullanmaya önem verir. Dolayısıyla Fıkıh ilminin dinî ilimler ile doğrudan ve diğer ilimler ile dolaylı bir şekilde ilişkisi bulunmaktadır.

Fıkıh ilminin en çok irtibatlı olduğu dinî ilim dalları, Tefsir ve Hadis ilimleridir. Tefsir ilmi, Kur'an ayetlerinin doğru bir şekilde anlaşılması ile ilgili konuları ele almaktadır. Hadis ilmi ise Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Kur'an'ın bir açıklaması ve uygulaması olan sünnetinin doğru bir şekilde aktarılması için hadislerin sened ve metin tenkidi ile ilgili konuları içermektedir. Fıkıh ilminin gayesi, Kur'an ve sünneti doğru anlamak ve hayata aktarmaktır. Dolayısıyla fıkıh ilminin Tefsir ve Hadis ilminden bağımsız olması düşünülemez. Kur'an ve sünnet dilinin Arapça olması, Fıkıh ilminin Arap dili ve belağatı ile bağlantısını gerektirir.

Fıkıh ilminde hüküm verilirken farklı ilim dallarından da istifade edilir. Fıkıh ilmi; kıyas konusunu işlerken Mantık ve Felsefe ilminden, zekât ve miras hesapları yaparken Matematik ilminden, maslahat konusunu işlerken Sosyoloji ilminden yararlanır.

TARTIŞALIM

Fıkıh ilmiyle uğraşan kişinin fıkıh usulünü bilmemesi ne tür problemler oluşturur? Konuyu arkadaşlarınızla tartışınız.

YAZALIM

Fıkıh ilminin hukuk, psikoloji ve sosyoloji ile nasıl bir ilişkisi olabilir? Örnekler bularak yazınız.

Hukuk: ....

....

Psikoloji: ....

....

Sosyoloji: ....

....

YAZALIM

Fıkıhla ilgili olan ilimleri aşağıdaki boşluklara yazınız.

BİLGİ KUTUSU

Günümüzde tıp alanında ilerlemeler gözlemlenmektedir. Klonlama, organ nakli gibi yapılan işlerin dini yönden doğruluğu sorgulanmaktadır. Fıkıh ilmi bu noktada devreye girmekte, kitap ve sünnet çerçevesinde bunlara cevaplar sunmaktadır.

Fıkıh ilminin diğer ilimlerle olan ilişkisine tıp alanından örnek verebiliriz: Günümüzde bilim ve teknolojideki gelişmeler, tıp dünyasında organ nakli, klonlama, tüp bebek, DNA testi gibi birçok yeni fıkhi sorunlar gündeme getirmiştir. Bu sorunların fıkhi yönünü doğru bir şekilde tespit edebilmek için fıkıh ilminin tıp ilminin verilerine ihtiyacı vardır. Ayrıca bu tarz konularda fıkhi hüküm verilirken yapılan işlemlerin ahlaki ilkelere uygunluğu da esas alınır.

Fıkıhta verilen hükümlerin fetva ve takva yönü bulunmaktadır. Müeyyide bakımından fıkhın, fetva yönü daha çok hukuk ilmiyle ve takva yönü ise Tasavvuf ve Ahlak ilmiyle bağlantılıdır.

Din, hukuk ve ahlak, sosyal düzeni sağlayan kurallardır. Birbirleriyle irtibat hâlinde bulunurlar. İnsanların ilişkilerinde her sosyal kuralın farklı bir yaptırım gücü vardır. Ancak bu kurallar, kesin sınırlarla birbirinden ayrılmamıştır. Hukuk kuralı bazen ahlak kuralına, ahlak kuralı da bazen hukuk kuralına dönüşebilir. Yoksul kişilere yardım etmek, başkasının namusuna ve malına göz dikmemek; hukuk, ahlak ve hem de din kuralı olabilir. Mesela; otoparkta engelli kişiler için park yeri ayırmak bir ahlak kuralı iken, insanlar gerekli özeni göstermediğinden ve engelli kişiler mağdur olduğu zaman bir hukuk kuralına dönüşür. Engelliler için otoparkta yer ayırmak mecbur hâle getirilmiştir. Engelli olmadığı hâlde arabasını bu yerlere park edenlere hukuki ceza uygulanmaktadır. Bu, Fıkıh açısından da uygun bir karardır.